

NOUA REVISTA BISERICESCA

PUBLICAȚIE PEDAGOGICĂ CRESTINĂ
Apare lunar

Director: TEODOR P. PĂCESCU

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
București — Strada Principatele-Unite No. 60

ABONAMENTUL:
120 Lei pe an.   Autoritățile 150 Lei

SUMARUL

Biserica și Valuta	<i>T. P. Păcescu</i>
Constatări... Lămuriri	<i>Pr. Mihail Grigorian</i>
Calendarul	<i>Pr. Nec. Negoia</i>
Mănăstirea Sinaia	<i>Ierom. Damian Stănoiu</i>
Un cămin al seminariilor la Tekirghiol	<i>Econ. D. Furtună</i>
Indemn (poezie)	<i>Pr. G. I. Beșchea</i>
Modul de adresă către preot	<i>Pr. Corneliu Grumăzescu</i>
Noua reformă școlară	<i>Diac. A. N. Const.</i>
Cărți, Reviste și Ziare	<i>P.</i>
Insemnări, Note, Informațiuni.	

BUCUREȘTI

—
1926

MĂNĂSTIREA SINAI

— Note de drum —

Mult îmi place toamna la munte, cu condiția însă, ca această toamnă să fie doar cu soarele ei domol și cu înfățișarea-i melancolică, iar nu cu acele ploi mărunte și nesfârșite care mohorăsc firea și întristează sufletul.

Dar n'am noroc!

Soarele, care de dimineață strălucea în voe, fu încunjurat de nouri negri și ploaia începu odată cu ivirea sondelor negre din marginea Câmpinei. Codrii, cerul și pământul, se făcură de aceeași culoare; iar prin gările Carpaților, în locul vânzătoarelor vesele de sâmburi de nucă și prune înșirate, apărură niște figuri necăjite de vremea urâtă, care își strigă silnic marfa din coșulețele acoperite pe jumătate.

Mă întristez la gândul că nu voiu putea admira Vârful cu Dor și nici turlele dela biserica mânăstirii strălucind deasupra Sinaei.

Totuș, rămân la fereastra vagonului pentru a vedea acest minunat cuib al Carpaților și sub o altă înfățișare decât cea oglindită în razele soarelui.

Dar întristarea mea fu de scurtă durată. Natura, în care admirăm pe marele Ziditor, își are farmecile ei deosebite și atunci când soarele își ascunde razele. Nu zăresc Vârful cu Dor, căci aburul ce saltă de prin creștăturile munților îi ascunde privirea; dar turlele mânăstirii, cu dungi aurite, îmi par mai frumoase, mai mistice, mai impresionante în mijlocul acestui mormânt de nouri negri și de pădure împăcurită.

În gara modernă a Sinaei puțină lume se coboară și puțină se urcă. Toamna timpurie a golit frumoasa vale a Prahovei de cei refugiați de arșița câmpiei. Câteva grupuri de geamantane și cutii cu găтели femești, ce se iroșesc în mâinele hamalilor la oprirea trenului, ne spun că pleacă și ultimii venetici ai Sinaei.

Dela gară, drumul spre mânăstire trece prin tața frumosului hotel Caraiman și străbate parcul cu marele hotel Palace și cu celebrul Cazinou, care de vre-o trei ani stă închis, în ciuda Satanei și a celor ce au bani de risipit.

Din cauza vremei urâte și întârziate nu zăresc în frumosul parc decât 4—5 figuri stinghere; pe când în timpul sezonului se aud aci mai toate limbile europene.

La ieșirea din parc drumul trece pe lângă cimitirul eroilor — cu nume sau anonimi, români sau străini — înființat de Nemți și binișor îngrijit. De aci o cărare urcă printre brazii tineri, până sus în

„parcul mănăstirii“. Adică, numai cu numele al mănăstirii, căci în realitate e al tuturor guvernanelor și fotografiilor ambulante. E frumos îngrijit, cu bănci multe și alei de castani — al căror roșu nu prea îl văd aci în patria bradului și a fagului.

Fără îndoială că mănăstirea Sinaia este așezată în cel mai frumos loc al orașului căruia i-a împrumutat numele. De pe terasa muzeului se desfășoară înaintea ochilor o panoramă de negrăită frumusețe. Jos, orașul cu vilele abia ieșite din stolurile de brazi, cu bulevardul Ghica lung și alb ca un fir de beteală, cu țâșniturile avuzului din curtea Caraimanului. La stânga, Piscul Câinelui împădurit de o masă enormă de fagi deasupra cărora se zăresc dominând cu modestie vârfulurile unor brazi singurateci. O cărare, șerpuită duce în vârful piscului, unde se găsește, înaintea războiului un bufet cu gustări și răcoritoare. A fost și el distrus de dușmani. Intre Piscul Câinelui și Cumpătul, este Valea Rea, veșnic fumegândă și plină de lighioane sălbatece. Munții pleșuvi se ridică deasupra lanțului împădurit unde domnesc, în timpul verei, ciobani fericiți și turme de oi sătule....

Mănăstirea Sinaia a fost zidită de Spătarul Mihai Cantacuzino în anul 1695. Viață călugărească însă, după cum afirmă un istoric, exista prin aceste locuri încă cu mult înainte de această dată. Spune tradiția, că, mai înainte de fundarea mănăstirii, călugării dela schitul Lespezi, de lângă Comarnic, doritori de singurătate, urcau prin aceste locuri, pe atunci sălbatic, de-și făceau datorii pustnițești. Din când în când ei se mai întorceau pela schit de se împărtășeau cu sfintele taine și-și luau hrană pentru trebuințele trupești. Intâmpinând însă mari greutate din pricina depărtării, a sălbătăciunilor și a vremilor rele, s'au chibzuit cu starețul lor să facă o bisericuță de lemn în care să se săvârșească sfânta liturghie, ca să nu fie nevoie să se mai întoarcă la Lespezi pentru sf. Cuminicătură. Le lipsea însă mijloace pentru această.

Fiind pe acolo un vătaf de tâlhari cu numele Niculae Grozea, și, auzind el dela pustnici nevoea în care se găsesc, i-a ajutat cu bani de-au clădit o bisericuță de lemn, cu hramul Sf. Nicolae și câteva chilioare la poalele muntelui Furnica.

Starețul dela Lespezi a rânduit acolo un preot schimnic, pentru săvârșirea Sf. Liturghii. Acest preot, care era bătrân, sta mai mult în biserică petrecându-și vremea în post și rugăciune. Numai în mezul nopții se cobora din schit pe culmea dealului, deasupra locului unde este astăzi mănăstirea, și multe rugăciuni făcea acolo.

Odată, în noaptea Adormirii Maicii Domnului, ducându-se ca

de obicei să-și facă rugăciunea, bătrânul preot a căzut într'o mare oboseală și a adormit. Când s'a deșteptat din somn, a auzit cântând în apropiere și, privind spăimântat în toate părțile, a văzut în locul unde este zidită biserica cea mică a mănăstirii lumină mare și două cete de tineri cu veșminte strălucitoare și cu făclii aprinse, ce cântau troparul: „Intru naștere fecioria ai păzit“. Spuind și celorlalți pustnici, precum și stareșului dela Lespezi această minunată vedenie, a fost sfătuit să se ducă să vestească și Mitropolia. Mitropolitul de pe vremuri a înștiințat numaidecât pe Spătarul Mihai Cantacuzino, care, numai cu trei zile mai înainte, își arătase dorința de a zidi o mănăstire în munți, căreia să-i dea numele Sinaia, după mănăstirea din Orient cu acest nume pe care o vizitase nu de multă vreme.

Spătarul Cantacuzino a zidit biserica cea mică cu hramul Adormirea Maicii Domnului și chiliile de zid ce o înconjoară. Forma generală arhitectonică reprezintă în mic mănăstirea Sinaia din Orient. Tot Spătarul a zidit și paraclisul.

Biserica cea mare a fost construită târziu, în timpul stareșilor Ioasaf și Paisie, terminată fiind în anul 1846. În anii 1898—1903 a fost frumos restaurată de Eforia Spitalelor Civile din București. De remarcat în interiorul acestei biserici, printre alte obiecte de valoare, dvera dela ușile împărătești lucrată în fir de aur, pietre ametiste și turcoaze, de către regina Elisabeta ajutată de doamne și domnițe din anturajul său. Se spune că numai materialul întrebuintat la această dveră a costat suma — mare pe atunci — de 30.000 lei. De remarcat iarăși bogatele procovețe lucrate de Ana Roth, în fir de mătase colorat; precum și acoperământul Sf. Mese și un epitaf așezat în peretele din dreapta al naosului.

Avizele cu „păstrați liniștea“, „nu vorbiți“, etc., abundă pe ușile dela intrare și în interior. Și, după cât știu, nu sunt atârinate numai de formă. Rânduială și liniște ca în această biserică, chiar atunci când este plină de acea lume care nu vine numai de evlavie, n'am avut prilejul să văd în altă parte. Meritul este al P. C. Stareș Dionisie Simionescu.

Se oficiază numai în zile de sărbătoare, în celelalte zile în biserica cea mică, și de regulă cu sobor: 3 preoți și un diacon. Răspunsurile liturgice sunt date de un cor, zice-se, bun. De notată, deși e personal relativ puțin, slujbele se fac întocmai după tipicul Sf. Sava. Se observă însă de toată lumea care trece pe aci lipsa unui predicator.

Se spune că Regele Carol venea regulat la biserică, tot timpul cât își avea reședința la Sinaia, însoțit de princiarii săi nepoți. Sosia de regulă în timpul Apostolului și sta în picioare până la sfârșitul Liturghiei. La hram asista la masa săracilor.

Clădirile din jurul bisericii mari sunt făcute, — după cum se spune în pisanie—, odată cu această biserică. În aripa dreaptă, unde a fost mai înainte arhondăria, sunt instalate acum Muzeul, Biblioteca și sala Consiliului de Miniștri. Aci s'a ținut istoricul Consiliu de Coroană din 1914, care a hotărât pentru România „neutralitatea leală și definitivă și espectativa armată“. În rândul dinspre miază noapte locuiesc preoții și diaconii. Primele două camere dela răsărit au fost locuite de răposatul rege în timpul cât a durat construcția castelului Peleş. În fața acestor chilii, părinții aveau mai înainte căpșuni; de câțiva ani însă, au îndrăgit florile. Petunii roze, albe și violete, alături de macii cu măciulii ca smochinele, formează un brâu neîntrerupt dela un capăt la altul al clădirii. Aceleași flori și tot așa de multe sunt înșirate de-alungul stăreției.

La intrarea în cetate o inscripție de-asupra ușii — în formă de semicerc: *Veniți de vă închinați Domnului*. Se vor fi închinând oare toți care trec p'aci? — și câți cu adevărată evlavie?

În curtea cetății iarăș multe, foarte multe flori. Crăițe gălbui pline de petale, ochiul bouului imitând în formă floarea soarelui, cârciumărițe, dălii roșii-aprinse lângă călțunași smeriți, panseluțe cu fluturași zugrăviți pe petale, ș. a.. Ce frumos ar fi ca toate mânăstirile să-și împodobească curțile cu atâta gust!

În mijlocul cadrilaterului de chilioare învelite cu șindrila, este așezată biserica cea mică, a Spătarului cititor, în bună stare ca și chiliile, și acoperită și ea tot cu șindrila ca acestea.

În afară de geamlâcul de prisos care acopere stâlpii sculptați în piatră vânătă din tinda bisericii, de rondurile de flori din curte și de mormântul unui mare patriot, nimic nu s'a schimbat aci dela întemeiere. Pictura bisericii este aceiaș pe care o întâlnești la toate bisericile vechi unde n'a pătruns încă penelul modern. Tablouri pe jumătate șterse, jumătate afumate; slujba se face ca pe vremea fericitului cititor (corul cântă numai în biserica cea mare): aceeaș ceteră unisonă, aceeaș melodioasă muzică bisericească. Doar în mișcărilor oficianților dacă se poate observa o ușoară artificialitate teatrală.

De ce Tache Ionescu, omul modern prin eselență, și-a ales locul de veci între arhaicile chilii? Poate pentru faptul că dincolo de acest sfânt locaș, care înfățișează tot ce e mai frumos în trecutul acestui neam, se întinde cel mai modern oraș din această țară, — așezate amândouă în cel mai minunat pământ românesc?

Iată pe bunul părinte *Ignatie* — clopotarul mânăstirii — pe care nu l-am văzut de vre-o șase ani, din timpul în care am fost și eu trăitor aci. Acest foarte simplu călugăr, a venit în Sinaia după ce hălă-

duise 16 ani la mânăstirea Sf. Sava din pustia Iordanului și trei la mânăstirea Sărindar de lângă Ierihon. Vorbește grecește și arăbește. Iși face mâna cozoroc și se uită lung la mine.

— Nu mai mă cunoști, părinte Ignatie ?

— Aproape să nu te mai cunosc, fiindcă te-ai *catolnicit*...

— Cum m'am catolicit, părinte Ignatie ?

— Păi dacă ți-ai retezat părul și porți pălărie, firește că te-ai dat cu catolnicii... Te-ai luat după cărțile noi, alea nu sunt d'ale noastre ortodoxe. Trebuie adunate și puse pe foc...

Iată și pe părintele *Justin Vlad*, bibliotecarul. S'a cocoșat sub povara grea a celor 80 de ani. E un călugăr cu știință de carte. Și-a făcut cursurile secundare la Beiuș și Sibiu, apoi a urmat Academia de Drept din acest oraș. A studiat Filosofia la München, iar la Zürich și-a luat licența în această știință. De 20 de ani de când a venit în mânăstire are ascultarea de bibliotecar, pe care și-o îndeplinește conștiincios. Vorbește perfect nemțește, — știe și franțuzește, dar această universală limbă îi este antipatică „fiind prea păsărească“. Pe drum spre Muzeu și Bibliotecă, îmi vorbește de mulțimea de vizitatori: Engleji, Elvețieni, Americani, Francezi, etc.. Cu unii din ei leagă prietenie și poartă corespondență. Profesorul Seiler din Lipsca — vin și Nemți, dar mai puțini ca 'nainte războiului, — i-a scris că „România are misiunea de-a mijloci Asiaticilor cultura europeană“. Iși aduce aminte cu plăcere de vizita P. C. Arhimandrit Scriban, în fruntea elevilor seminarului Central, în 1913, când corul elevilor i-a cântat „Mulți ani trăiască“.

În muzeu, oseminte de animale din diferite epoci, — între care un colosal dinte de mamut, — scoarțe și velințe în stil românesc, icoane și tablouri. Pe pereți sunt desenate de Regina Elisabeta, chipuri de fruntași ai vieții politice, ofițeri superiori și doamne din «societatea înaltă» cu care defuncta a venit în contact. Într'o ramă este expus manuscrisul cu versurile de mai jos, dedicate de principele Carol, în 1902, pe când era în cl. II-a primară, regelui său unchiu :

Iubite Unchiule !

„Nimic fără Dumnezeu“
A fost și este cuvântul Tău.
Domnul Sfânt Ți-a ajutat
De-ai lucrat neîncetat ;
De-ai lucrat cu drag și dor
Pentru Țară și popor,
Zilnic rog pe Dumnezeu
Să-Ți lungească traiul Tău,
Spre-a munci și 'n viitor
Pentru Țară și popor.

Biblioteca are 3500 volume de literatură bisericească și profană, toate frumos legate și ireproșabil rânduite. Pe o uriașă evanghelie în limba paleoslavă, tipărită la Moscova în 1689, a oferit un Rus, înaintea războiului, suma colosală pe atunci de 20.000 ruble.

Atât muzeul cât și biblioteca sunt înființate de starețul Nifon Popescu.

Mănăstirea Sinaia se află pe proprietatea Eforiei Spitalelor Civile și este întreținută de această instituție. Personalul strict necesar a fost întotdeauna alcătuit din călugări mai... scuturați.

Firea are toane și mania surprinderilor, — mai ales la munte. Ploaia a încetat, — par'că n'ar fi plouat de când e lumea, nourii s'au risipit de par'că n'ar fi fost pe cer niciodată, bolta s'a limpezit ca vioreaua și soarele stăpânește iarăș zarea.

O iau pe malul Peleşului, dar copleșit de atâta măreție, nu mai pot înainta și mă opresc la jumătatea neasemuitei șoșele care leagă mănăstirea cu castelul. Privirea-mi joacă între mănăstire și reședința regală, între majestatea brazilor și undele sglobii ale Peleşului, între vârfurile pleșuve ale Bucegilor și pădurea nesfârșită a fagilor de pe Pisc, și nu știu ce să admir mai mult. Castelul, o minunăție de artă arhitectonică, întrece pe toate câte mi le-au arătat basmele citite în copilărie; mănăstirea, albă, albă, așezată între nesfârșitul pădurilor și bolta albastră, lăfăindu-și în soare crucile aurite și dungile aurii de pe turnuri, este un juvaer din ținuturile închipuirii; iar cântecul dezordonat al Peleşului îmi amintește crâmpee din paginile nemuritoare pe care acest pârău le-a inspirat Carmen-Silvei.

Și iar privesc castelul și iar privesc mănăstirea. Și cu cât le privesc mai mult, cu atât îmi pare că distanța dintre ele se mărește... Caut să fac o comparație a fațadelor, dar alte gânduri străine de artă profană năpădesc și-mi întunecă obiectivitatea... Și tot privind la aceste două temple: unul al credinții, sărăciei și umilinței, — celălalt al puterii, bogăției și slavei, îmi pare că unul din ele perde din strălucire în fața celuilalt... Să fie adevărat? Să fie ochii obosiți? Să fie o sugestie a preferinții? Dar dacă o fi trufia sau ura umilinței??...

Și năpădit de gânduri, mă reîntorc la mănăstire odată cu aprinderea luminilor, pentru a odihni o noapte în camera unde cu câteva decenii mai 'nainte, ierodiaconul Elisei distra cu chitara pe primul rege al României, iar astăzi părintele Macarie împletește coșuri de răchită....

Ierom. DAMIAN STĂNOIU
